

Debatt om fremtiden

I slutten av januar var professor i samfunnsodontologi Jostein Grytten invitert til å innlede om fremtidens behov for tannleger på et medlemsmøte i Oslo tannlegeforening (OTF). Her var det også lagt opp til en bred debatt. Og den kom.

I panelet satt universitetslektor Carl Christian Blich, NTFs president Camilla Hansen Steinum, instituttleder ved Institutt for klinisk odontologi ved Universitetet i Oslo, Jan Eirik Ellingsen og professor i samfunnsodontologi Jostein Grytten. OTFs leder Kjetil Strøm ledet debatten og stilte flere av spørsmålene, hvorav det første var:

– Er vi for mange tannleger?

Til dette svarte panelet ja, i hvert fall om ikke lenge. Det er den veien det går. Steinum la til at det er oppsiktsvekkende at det ikke er større forskjeller mellom by og land, når det gjelder hvor mye tannlegene har å gjøre, hvis en skal stole på tallene som er kommet

frem i arbeidsmarkedsundersøkelsen blant privatpraktiserende tannleger i Norge, gjennomført i 2016.

– Hvordan jobber NTF med denne problemstillingen, spurte Strøm videre?

– Vi jobber med å få frem til myndighetene et budskap om hva som er behovet, og det må vi bli flinkere til, svarte Steinum, og fikk støtte fra resten av panelet om viktigheten av å både få frem budskapet og å samarbeide med myndighetene.

Mye av debatten dreide seg om hva NTF gjør og ikke gjør, og hvorfor det er så vanskelig å få myndighetene til å forstå det tannlegene sier. Carl Christian Blich hevdet at årsaken er at byråkrater og myndigheter har en egen agenda, uten å komme nærmere inn på hvilken agenda dette er, og at politikerne lar seg styre av det byråkratene i Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet sier. NTF må derfor snakke direkte med politikerne, slik at de får vite hva som er hva av tannlegene selv.

Temaene i tiden, som kom opp videre i debatten, er mange: Tannhelsen i befolkningen er blitt bedre, det fører til mindre behov for tannleger. Det kommer mange tannleger fra utlandet – både nordmenn og andre, som gjør at det er vanskelig å vite og kontrollere hvor mange tannleger vi har i landet til enhver tid, og hvor mange det vil være behov for å utdanne i Norge i tiden fremover. Nordmenn reiser til utlandet for å få tannbehandling, hvorfor er det slik at norske trygdemidler dekker dette?

Spesialistutdanning er et tema for seg. Hvorfor sier Helsedirektoratet at det er behov for så mange flere spesialister når de som finnes ikke får nok henvisninger, var et av spørsmålene. Og selvsagt kom spørsmålet om kompetansesentrene opp. Hva skal vi med

dem? Panelet mente at de har sin berettigelse der hvor det ikke er odontologiske læresteder, mens det er vanskelig å forstå plasseringen av sentrene i Oslo og Bergen.

Så er det spesialiteten klinisk odontologi. Kom den før behovet var fastslått? Som et resultat av en hestehandel, for å få på plass de andre odontologiske spesialitetene? Svaret er visst ja. Og hvordan skal det bli, når de altfor mange tannlegenes arbeidsoppgaver stjeles av tannpleiere i den ene enden og altfor mange spesialister i den andre?

Det ble videre hevdet at det som skjer innen odontologi er motsatt av det som skjer ellers i helsesektoren. Der er de opptatt av store kompetente miljøer, mens de vil flytte tannhelsetjenesten til kommunen. Men denne debatten skulle ikke handle om Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT). Likevel, kanskje en flytting av DOT til kommunen kan komme de privatpraktiserende til gode? Det er ikke umulig. Men spesialisthelsetjenesten kan ikke flyttes. Til det er kommunen for liten. Det var det enighet om.

Hva er løsningen? Det kom slike forslag også, fra den fullsatte salen: Kan tannlegenes arbeidsfelt utvides? Kanskje tannlegen kan ta blodprøver og DNA-tester? Befolkningen blir eldre og dermed sykere, og bruker mer medikamenter. Tannlegene trenger mer medisinsk kompetanse for å forstå kompleksiteten i det som skjer i munnhulen hos fremtidens pasienter.

En konklusjon på debatten kan sies å være at tannlegens rolle må endre seg. Denne endringen skjer ikke helt av seg selv. Den bør planlegges, i samarbeid med de som bestemmer.

Tekst og foto: Ellen Beate Dvyn

Diskusjonen fortsatte etter at debatten var over. F.v: NTFs generalsekretær Morten Harry Rolstad, universitetslektor Carl Christian Blich, NTFs president Camilla Hansen Steinum, instituttleder Jan Eirik Ellingsen, OTFs leder Kjetil Strøm (med ryggen til) og professor Jostein Grytten.